

Slovenski kmetkokulturni pokret ima nalogo posvečati čimveč pažnje študiju — in tudi čisto znanstvenemu študiju — slovenskega kmetkega doma. Na ta način bomo najbolj iskali in najsigurnejše našli elemente slovenske kulture.

Stanovanje in dom.

Meščan ima stanovanje, kmet ima dom. To je zelo velika razlika. Zato si kmetkega doma brez družine skoro predstavljati ne moremo; kak golosrajčnik mora tekati okrog oglov. Kmetki dom predstavlja uprav družinski princip človeka. Družinsko-instinktno in narodnoduhovno načelo (po Webu) se v njem takorekoč križata. Zato je tudi pri nas Slovanih značilno — in zlasti pri Slovencih in Hrvatih — iz teh kmetških »domov« nastala — »domovina«. Kajti brez teh kmetških domov (to čuti narod dobro), tudi domovine ni. V kmetki dom so zazidani temeljni kamni, na katerih je sezidan narod, narodnost in patrijotizem.

Karsikdo bi si naj to za uho zapisal. Zlasti oni, ki očitajo še danes kmetkokulturnemu pokretu, da je umetno namišljen in visi v zraku. Baš vsi ti klerikalizmi in liberalizmi so nam vedno napravili utis čisto mehanično-racionalnega pojmovanja sveta in življenja (glej Weber); medtem ko kmetkokulturni pokret sloni trdno na življenju samem in je del tudi instinktivnega življenja slovenskega kmeta.

Slavni Dostojevski piše v svojem »dnevniku«: — »Pač ni vseeno za človeka in za njegovo poštenje ali je rojen v lastni hiši in če tudi bi bil samo zelen vrt okoli nje, ali pa je rojen na trotoarju velemesta«. Celó poštenje veže na kmetki dom!

In res, če ti pokaže kmetki gospodar na posteljo ob oknu: »tu sem bil rojen, v tej postelji ob oknu in tudi ded so bili tu rojeni in so tu umrli«, boš razumel velike besede velikega misleca. Kmetki dom nosi v sebi dobro ime cele rodbine za pokoljenja nazaj in je svarilo za bodoče. »Od nas še ni nihče kradel in tudi ne bo«, sem večkrat slišal; in tisti »nas« je bil kmetki dom, je bila tista stara postelja in javorna miza in klop za njo in soba in hlevi, ki so videli poštene prednike in hočejo imeti tudi poštene naslednike. Ogromna moralna moč je v kmetkem domu. V njem je takorekoč zakopana tradicija slovenskega kmeta in on je uprav rasna, krvna črta slovenskega naroda.

Kmet — gospod!

V kmetkem domu je kmet gospod na svojem. Odtod snuje, odtod dela, sem se zopet vrača. Vse okoli njega govori o delu, ki ga on ureja in tudi obvlada. Zato občuti kmet delo kot vrednoto, kot del svojega življenja in se ga ne boji, niti ga ne sovraži, kakor tovarniški delavec. V kmetkem domu ima trdno skalo, na kateri stoji, steno na katero se naslanja. Izven njega in brez njega je kakor čolnčič na razburkanem morju, brez zavetja in ravnala. »My house is my castle« (moja hiša je moj grad) pravi stari angleški pregovor in ta velja prav posebno tudi za slovenskega — kakor za vsakega kmeta sploh.

Zato nikdo menda tako neposredno živo ne občuti tragike (teže) brezdomstva kakor kmet. »Deseti brat« in »desetnica« so vendar uprav pristne tvorbe slovenskega kmetkega duha; kajti ti morajo — »od doma«. Nikdar ne občuti ne velemoščan, ne velemestni proleter tako globoko življensko pomembnost doma. On »stanuje«; zdaj tu, zdaj tam.

Tako tvori kmetki dom temelj kmetke kulture in kulture človeštva sploh. S stalnostjo kmetkega doma je stopil človek med prednike in naslednike, dobil vase pojmo zgodovine in odgovornosti napram njej. Morda še odtod dalje sploh človeška kultura datira.

Slovenski kmetje bi torej res morali ostati in postati še bolj ponosni na svoje kmetke domove. Neprijetno mi je, če vjdim, kako drži kmetki gospodar klobuk v rokah pred mano v svoji lastni veži in mu je glas boječ in nesiguren. Zares nezasluženo dolgo so temu narodu zapisavale grajščine v tlačanske bukvice in farovži v srce in pamet pokorščino in ponižanje!

Slovenski kmetkokulturni pokret ima

„Dan kmečkkega tiska.“

V »Slovenca« smo brali pretekli teden zanimivo poročilo o »dnevu katoliškega tiska«, ki so ga priredili v Šmarju na Dolenjskem. Dneva se je udeležil tudi presvetli g. pomožni škof dr. Rožman, govorili so pa o potrebi katoliškega tiska še pisatelj preč. g. Pinžgar, dr. Basaj in domači gg. duhovniki.

Mi nimamo prav nič proti agitaciji za katoliški tisk in za katoliške knjige in časopise, čeprav nas znana gospoda vedno psuje z »brezverci« in čeprav je vsakomur dobro znano, da žive v naši deželi samo taki »brezverci«, ki se ne morejo ne roditi brez duhovnika, ne poročiti brez duhovnika in ne umreti brez duhovnika. Kakor vsaki veroizpovedi, tako priznavamo tudi katoličanom vso pravico, da agitirajo za katoliški tisk.

Na svetu je pa žalibog že tako urejeno, da tudi najbolj pobožen katoličan ne more živeti samo od molitve, ampak mora tudi delati, da preživi sebe in svojo rodovino (če jo ima). Tudi kmet ne more drugače. Tudi kmet ne more klečati cel dan v cerkvi, ampak mora na polje, ker mora gledati, da kaj pridelja. Pridelovanje poljskih pridelkov pa ne spada med verske nauke in v katekizmu ne najdemo nobene besede o moderni živinoreji. Dalje mora kmet gledati, da svoje pridelke in izdelke proda. O prodaji kmečkih pridelkov in o zadružništvu in o kmečkem kreditu pa v katekizmu tudi nič ne stoji, čeprav so te stvari za vsakega kmeta silno važne. Kmet se mora dalje težko boriti proti drugim stanovom, zlasti proti denarno močnim, da ga ne stisnejo, in boriti se mora za svojo pravico in veljavo v občini, deželi in državi. Tudi o tem ne stoji v katekizmu ničesar.

Poleg verskih mora torej kmet znati tudi mnogo drugih stvari, ki so mu za njegov telesni obstanek nujno in neobhodno potrebne. Zato trdimo, da za kmete ni dovolj, če berejo le katoliške časopise (mi mislimo tukaj res na katoliško-verske liste in knjige in ne na take, katerim je katoličanstvo le plašč za dobre posvetne posle), ampak morajo brati tudi kmečke časopise in knjige in sicer strokovne, kjer se poučujejo o modernih načinih obdelovanja zemlje, o živinoreji itd., potem pa tudi kmečko- ali agrarno-politične liste in knjige, ki jih uče, kako naj si pribore veljavno besedo v javnem življenju, da jih gospodarsko močnejši sloji ne stisnejo v kot s političnimi sredstvi (z zakonodajo).

Strokovno izobraževalen in zlasti še kmečko-politično izobraževalen pa je naš kmečki tisk »Kmetki list«, mesečnik »Gruda« in knjige »Kmetijske Maticice«. O našem listu nočemo izgubljati besed, ker je od vseh pametnih in razumnih ljudi, ki se za prazne čenče in flenče in »pildke« ne menijo, že dolgo priznan kot najresnejši kmečki tednik, kar je številnim naročnikom lista le v čast in ponos, kajti če je pri nas še vedno na tisoče kmetov, ki hočejo resno berilo namesto praznih flavz, je to za kmete najboljši dokaz njihove moralne moči in duševnega zdravja. Čenče in flenče naj berejo kakšni puhloglavci, za kmete je pa primerno le resno berilo, ker kmet nima časa za prazne flavze. S flavzami »futrajo« kmete le oni, ki bi radi, da bi ostali ali pa postali kmetje neumni, ker je znana stvar, da se dá na špagi voditi le bedaka, pa-

sveto nalogo pokazati slovenskemu kmetu lepoto in važnost njegovega doma. Napraviti, da bo nanj tako ponosen in da ga bo ljubil tako, da bo pripravljen dati zanj svojo kri in življenje. Če se mu bo to posrečilo, potem je slovenski in jugoslovanski stvari storil največjo uslugo, ki jo je mogel storiti.

Potem gremo preporodu nasproti. Kajti od doma pride domovina.

metnega in resnega človeka pa ne. Če pa že o nas samih ne govorimo, moramo pa toplo priporočati vsem kmetom, naj si naroče knjige »Kmetijske Maticice« in pa mesečnik »Gruda«, pa ne bo nikomur žal.

Da pa naš kmečki tisk čim bolj razširimo, moramo tudi mi agitirati, kakor agitirajo katoličani za katoliški tisk. Ta agitacija naj bi bila danes najvažnejša naloga naših vrlih »Društev kmečkih fantov in deklet«. Posebno danes, pravimo, ko je sam vladar dal kmečkemu pokretu svoje Najvišje priznanje, naj nastopajo naši kmečki fantje in dekleta kar morejo odločno za kmečki tisk. Le preberite in zapomnite si vladarjeve besede, ki jih objavljamo na prvem mestu!

Vodilo bodi torej: kjer še ni »Društva kmečkih fantov in deklet« ali pa njegove podružnice, naj se čimprej ustanovi. Na podlagi vladarjevih besed ne more in ne sme biti nikjer nobene ovire več! Kjer pa že društva obstoje in kjer bodo še ustanovljena, tam pa ne sme nikjer ostati brez posebne prireditve »Za kmečki tisk«. Na takih prireditvah naj nastopajo govorniki, ki bodo razlagali kmečki pokret in njegov pomen sploh, posebej pa še važnost časopisja za razvoj kmečkkega pokreta. Primernih člankov najdete v vseh letnikih »Kmetkega lista« dovolj, kjer pa tega ni na razpolago, pojde vsem na roke »Kmetijska Maticica« ali pa naše uredništvo z nasveti in s predlogi.

Vsi torej na delo, da poživimo in okrepimo in dvignemo našo vas in našega kmeta gospodarsko, socialno in če hočete, tudi »politično«, ker po besedah velikega nemškega naravoslovca Viljema Ostvalda politika ni nič drugega kakor praktična uporaba socialnih nauk in spoznanj. Naš kmečki pokret ne sme zaspati, zlasti ne sedaj ko je rekel sam vladar, da brez vasi in kmeta ni nič!

Koks za kovače

najceneje pri družbi

„Kurivo“, Ljubljana

Dunajska cesta šte. 33 (Balkan)

Mladina

Stranice. Dne 2. marca t. l. ob 2. uri popoldne bo v gostilni Iv. Marinšek-a ustanovni občni zbor »Društva kmetških fantov in deklet za Stranice«. Na občnem zboru poroča delegat »Zveze« in delegat pododbora »Zveze«. Starši in prijatelji napredka mladine pošljite svoje sinove in hčere v »Društvo kmetških fantov in deklet«, ker društvo ima raznovrstne knjige, tako zabavne, poučne in strokovne vsebine. Društvo vam bo nudilo vsestransko izbrambo, torej kar vam ni dala ljudska šola, to zadobite v našem društvu. Pridite torej vsi!

Albin Prepeluh — 50-letnik.

V soboto, dne 22. t. m. praznuje svojo 50-letnico eden najodličnejših naših javnih delavcev, ki je od svojih zgodnjih mladeniških let pa do danes kljub vsemu preganjanju neustraheno stal na braniku za pravice tlačanih in zatiranih.

Kot sinu priprostih starišev mu mladost ni bila postлана z rožicami in zato ni čudo, da ga je že v mladih njegovih letih zajel z vsa silo takrat tudi že v Sloveniji se razvijajoči socialni delavski pokret in Albin Prepeluh je bil med prvimi Slovenci, ki so se začeli baviti s tem velikanskim in

težavnim vprašanjem resno in na znanstveni podlagi, a tudi s praktičnim organizacijskim delom. Skupaj z rajnkim dr. Dermoto in z dr. Lončarjem je ustanovil za tiste čase pomembno in še dandanes zanimivo revijo »Naši zapiski«, katere najidealnejši sotrudnik je

bil. Pisal pa je mnogo tudi v druge domače in tuje liste, ob enem pa je nastopal kot govornik in predavatelj na stotinah delavskih shodov in sestankov. V vsem njegovem delovanju pa sta ga vodili dve zvezdovodnici: svoboda in socialna pravičnost.

Ljubezen do svobode in borba za socialno pravičnost ga vodita še danes, ko stoji med prvimi v boju za kulturni in socialni napredek naših kmetov. Jedro našega naroda tvori kmet in delavec, predvsem mali kmet, ki se mu še danes najslabše godi, slabše celo kot dobremu de-

lavcu. Te ljudi kulturno in moralno dvigniti, jim priboriti vsaj najprimitivnejšo pravico do zemlje in s tem do življenja — to je druga velika naloga, ki jo večji socialni delavec še danes vrši z neumorno pridnostjo in Zveza agrarnih interesentov je plod tega dela.

Albin Prepeluh je bil rojen dne 22. februarja l. 1880 v Ljubljani, kjer je obiskoval ljudsko in tedanje obrtno šolo, kasneje pa je služboval kot administrativni uradnik pri raznih sodiščih. Po prevratu l. 1918 je bil od prve Narodne vlade dodeljen kot komisar oddelku za socialno skrbstvo, kasneje pa je postal poverjenik tega oddelka in kot tak je položil prve temelje za kasnejšo socialno zakonodajo v Sloveniji, ki jo je zamislil upravno-avtonomno z vidikov gospodarskih potreb. L. 1921. pa je izstopil iz socialistične organizacije zaradi diferenc v politični taktiki, kakor je bil že prej odklonil ponudeno mu ministrstvo za socialno politiko in pozneje mesto podpredsednika v deželni vladi za Slovenijo. Nato je v zvezi s pokojnim Stjepanom Radićem ustanovil Slovensko republikansko stranko kmetov in delavcev in je v svojem organu vneto zagovarjal potrebo skupne politike Hrvatov in Slovencev. L. 1925 pa

sta se združili v Celju tedanja SKS in SRKS v skupno politično organizacijo in od tedaj naprej je Albin Prepeluh neumorno na delu za utrditev in razširjanje kmečke ideologije (miselnosti).

Pri vsem svojem obsežnem javnem delovanju pa je našel še vedno nekaj časa za pisanje samostojnih socialnih del, ki spadajo med najboljša v tozadevni slovenski literaturi («Problemi malega naroda», «Naša gospodarska in socialna vprašanja», «V boju za zemljo in državo», «Kmečki pokret med Slovenci po svetovni vojni», «Socialni problemi» itd.). Poleg tega pa je napisal še nešteto člankov in razprav po raznih časopisih.

Ob njegovi 50-letnici slavljenju pristržno čestitamo z željo, da ostane še dolgo vrsto let čil in zdrav, svoji rodbini v blagor, nam vsem v ponos, vsem ponižanim in zatiranim pa odločen zagovornik in branitelj.

Za malega kmeta, za bajtarja in s tem za pravo narodno gospodarstvo.

Glasom statistike je v Sloveniji 144.703 poljedelskih obratov. Od teh obratov je 52.822 čisto bajtarskih, od katerih ima vsak obrat manj kot 2 ha zemlje. To ljudstvo ne živi v glavnem od zemlje, temveč od mezdnih zaslužkov kot delavci. K tem lahko prištejemo še nadaljnih 29.183 malokmetov obratov z zemljo v izmeri 2—5 ha. Če je družina v teh obratih količkej številna, ne more živeti in se zaposliti doma, temveč morajo iskati odrasli zaslužka. Tako dobimo, da je v Sloveniji 82.005 bajtarjev v smislu naših nadaljnjih izvajanj.

Temu nasproti je kmetov s 5 do 10 ha zemlje 25.577, s 10 do 20 ha zemlje 24.335 in posestnikov z 20 do 50 ha zemlje 10.912; skupaj 60.921.

Skoro dve tretjini našega kmetkega ljudstva je torej bajtarjev, zainteresiranih ne samo na poljedelstvu, temveč tudi na obrti in industriji, ki rabita mezodne delavce, in na pogojih, po katerih se plačuje in zaposluje delavna sila, na delavski politiki.

Iz tega je na prvi pogled razvidno, da je naš bajtar najštevilnejši del naroda, steb in prirodni nositelj narodne gospodarske politike, ker je enako zainteresiran na pro-

spehu kmetkega kakor tudi obrtnega ter industrijskega gospodarstva in na dobrih delavnih pogojih, on torej predstavlja vtelešeno solidarnost vseh slojev našega naroda.

Podrobno opažanje pa pokaže, da je že skozi nekaj let v praksi ta bajtarski obrat, če je delo na razpolago in delovni pogoji količkej povoljni, relativno (v primeri z drugimi) najprinosnejši. Na bajti je mogoče pridelati najnujnejšo hrano doma, zunaj pa zaslužiti mezdo, s katero se da kriti druge potrebe. Kmet dosti težje pride do denarja za kritje potreb in produkcijskih stroškov, ker ima pri svojih 5 do 15 ha zemlje le malo za prodati in še to nima cene. Ta okolnost cepi kmetije, kar pospešuje tudi sprečeno izseljevanje in nove prilike za mezdni zaslužek. Kmetij je vedno manj, bajtarskih obratov vedno več. Če bodo te razmere trajale dalj, če bodo prometne razmere (avtobusni promet) in industrializacija Slovenije nudile vedno večjo priliko za zaposlitev, bo cepljenje kmetij v bajte hitro napredovalo. To je prirodna notranja kolonizacija Slovenije. Bajta predstavlja najintenzivnejšo obliko izrabe zemlje — imajoč pred očmi, da od bajtarskega koščka zemlje živi največ ljudi. V to

smer gre nujno gospodarski razvoj Slovenije, ki je že danes in bo jutri še bolj bajtarska.

Kljub temu je pa ta bajtar danes v vsakem oziru popolnoma zanemarjen, neorganiziran, zaničevan. To je edini sloj, ki je do danes v javnosti popolnoma brez besede in vpliva. V razpuščenih strankah so bili bajtarji navadna glasovalna masa — v strankah niso imeli nobene besede. Delavci so jih sramotili, ker so bili navezani na grudo, na svojo bajto in so, zanašajoč se na bajto, sprejemali tudi sramotne delovne pogoje. Bajtar ne more biti proletarec, ki nima nič izgubiti in more v revoluciji vse dobiti. Kmetje so jih gledali postrani, ker so bajtarji tudi od njih zahtevali boljše delovne pogoje (kot hlapci, dekle, pastirji in dninarji), posebno pa, ker so odklonili slabo plačano in težko kmečko delo in rajši odšli v industrijo in obrt, v mesto, kjer so bile tudi slabe plače, pa vsaj delo krajše in lažje. Industrija se pa bajtarskih delavcev veseli, ker jim lahko zniža mezde pod normalo, računajoč, da jih živi bajta v kolikor mezda ne zadošča. V to svrhu pa je potrebno, da je bajtar neumen in neorganiziran, vsled česar kapitalist za povzdigo bajtarja ni storil ničesar. Inteligenca do danes ni uvidela, da je pod slovenskim narodom treba razumeti predvsem bajtarje in je te pustila v nemar. Kar je bajtar profitiral in se izobrazil, je pridobil kot sestavni del kulturno enotne naše vasi, kot kmet.

Prihaja čas bajtarjev, notranje kolonizacije Slovenije; s svojo nizko mezdo bo naš bajtar omogočil industrializacijo Slovenije. Prihaja pa tudi čas njegove moči. On je nosilec gospodarske politike, ki je v interesu vseh slojev. On je kmet, je pa tudi delavec, kmetki industrijski delavec z oporo v svoji bajti, kjer pridelujejo žena in otroci ter on po urniku najnujnejšo hrano. Kot tak bo nujno izpodrinil iz Slovenije čisto proletarskega delavca, ker je cenejši. Bajtar mora kot kmet voditi kmetko politiko, kot delavec pa tudi delavsko politiko v borbi s kapitalom za primerne delovne pogoje in cenene industrijske proizvode. Pri vsem tem bo pa moral voditi tudi obrtno in industrijsko politiko, ker brez teh ne bi bilo prilike za delo.

Mi že od vsega začetka trdimo, da je politika našega kmetkega gibanja narodna, ker je naš narod kmetki in je dobro za vse, kar je dobro za kmeta. Ona je pa narodna tudi zato, ker je bajtarska.

Dr. Janže Novak.

Denar naložite
najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI

HRANILNI IN POSOJILNI DOM

V LJUBLJANI

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Tavčarjeva (Sočna) ul. 1

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6% proti trimesečni odpovedi po 7 1/2% brez odbitka davka na rento.

Stan e vlog okroglo 30.000.000 Din

Rezerve n d 500.000 Din

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog.

Podružnici v Kamniku in v Mariboru

Vse naročnike, ki še niso poravnali naročnine, pozivamo, da to čimpreje store, sicer se jim bo pošiljatev lista ustavila.

Dopisi

V Dobu pri Domžalah je tamošnje in okoliško učiteljstvo pospešilo ustanovitev Podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva. V nedeljo 9. t. m. je predaval o sadjarstvu učitelj Ivo Hrovat iz Ihana in 16. t. m. pa nadzornik šolskih vrtov Andrej Škulj o sadjarskem delu, o Sadjarskem društvu, njegovih podružnicah in njih delovanju. Prisotnih je bilo 50 kmetovalcev in sadjarjev, ki so takoj ustanovili podružnico za Dob in okolico; izvolili so delaven odbor vnetih domačih sadjarjev, ki takoj prične s svojim strokovnim poslovanjem za povzdigo te važne kmetijske panoge. V vsaki šolski občini Dravske banovine bi morali osnovati tako podružnico za razvoj našega sadjarstva. Prosvetni delavci, na plan! — Tudi Kmetijska podružnica se vzbudi iz sedanjega spanja pravičnega, da se ustvari živahno strokovno in prosvetno delo med našimi kmetijskimi gospodarji v Dobu, Krtini, na Viru, v Brezovici in vsi okolici. Obe podružnici naj z vzporednim tekmovanjem širita strokovno znanje in kmetško samozavest s praktičnim delom in rednimi predavanji!

Občni zbor »Dirkalnega in jahalnega društva« v Št. Jerneju. V nedeljo 2. februarja t. l. se je vršil redni letni občni zbor našega društva. Bil je kljub slabemu vremenu dobro obiskan, kar je vsekakor razveseljav dokaz da se budi čimdalje večje zanimanje med konijerji Št. Jernejske in sosednih občin za čim uspešnejši razvoj in napredek dolenske konijereje. Za razvoj kmetijskega napredka in izredne zasluge za povzdigo dolenske konijereje je občni zbor soglasno in z velikim navdušenjem izvolil velezaslužnega in dolgoletnega boritelja kmečkih koristi, predsednika konijerskega odseka v Ljubljani g. tovariša Franc Zupančiča, posestnika iz Rakovnika, svojim častnim članom. Konjska dirka se priredila na dan Sv. Petra in Pavla. Že lanske leto smo opazili, da se je število dirkačev pomnožilo iz okvira naše občine. Prišel je eden celo iz Ljubljane. Upamo, da se bodo tudi letošnje dirke udeležili vsi oni, ki jim je na srcu blagor in procvit dolenske konijereje. — Š.

Žužemberk. Dne 14. t. m. je odšla v Ljubljano naša okoliška deputacija v avdienco k g. banu, da se mu pokloni in potoži težnje našega gospodarstva in potreb v okraju. Gospod ban je našo deputacijo, ki so jo tvorili župani, predstavniki občin Zagradec, Žužemberk, Ajdovec in Dvor pod vodstvom žužemberskega župana in bivšega oblastnega poslanca gospoda Josina Kastelica, iako ljubeznivo sprejel. Deputacija je zaprosila g. bana predvsem za pomoč k graditvi mostu čez Krko v Žužemberku glede ceste, elektrarne in telefona. Gospod ban je obljubil deputaciji, da se bodo želje našega prebivalstva po možnosti od strani banske uprave vsestransko upoštevale.

Litijska podružnica sadiarskega in vrtnarskega društva ima v nedeljo 23. februarja no drugi maši v osnovni šoli svoji občini zbor. Predava sadjarski nadzornik Andrej Škulj.

Vimolj pri Nemški loki. Tu na Vimolju se naide človek, ki ima surovo veselje uničevati mlado življenje. mlada drevesca. Ni preveč rečeno, da bi bil tak neusmiljen človek zmožen še kaj huišega. — Maščevanje na ta način je vse obsodbe vredno. Oseba, ki ima iskro človečnosti v srcu, bi tega ne mogla storiti. To pokončevanje na vrtu traja že skozi tri leta. V noči od 8. do 9. februarja je bilo uničenih 6 dreves, med njimi že za človeško zapustje močno. Človek, ki to delaš — znaj — da roka pravice bo dosegla tudi tebe! Ker nič ni tako skrito, da bi ne bilo kdaj očito!

Sv. Jurij ob Ščavnici. V sredo, dne 5. t. m. nam je naše Sokolsko društvo s svojim maškaradnim plesom nudilo res prav prijetnega razvedrila in neprisiljene zabave. Prireditev je uspela v vsakem oziru ter zadovoljila vse občinstvo, ki jo je posetilo. Izkazal se je zlasti šramel-kvartet pod vodstvom br. Zunka. — Ceravno je sedaj čas veselje, vendar misli naš Sokol v prvi vrsti na resno delo ter se pripravlja na telovadno akademijo, ki se bo vršila spomladi 11. maja, na kar že sedaj opozarjamo. Te dni je bila imenovana nova društvena uprava našega sokolskega društva. Upamo, da bo tudi Novi Sokol vršil svojo veliko nalogo, prinašajoč v sleherno našo hišo pravo sokolsko bratstvo in ljubezen do rodne grude ter celokupne domovine. — Tem potem pozivamo vsakogar, ki mu je pri srcu telesna in duševna vzgoja mladine ter mu domovina ni le prazna beseda, da po svojih močeh podpira naše delo, da bomo uresničili veliko misel našega kralja. — Starši, pošljite svoje otroke k sokolski telovadbi! Fantje, dekleta! Pridružite se sokolskim vrstam!

Vuhred ob Dravi. V nedeljo, dne 9. februarja 1930 se je vršila poroka gosp. Drago Kovača, veleposestnika, tukaj, z ugledno gospodično iz Sv. Lorenca na Pohorju. Prijateljnost obeh se je pokazala z izredno lepim sprejemom. Zvečer sta se pripeljala na dveh avtomobilih s spremstvom bližnjih sosednikov čez dravski most v našo vasico. Od mostu in do doma je spremljalo avtomobila nebroj zbranega ljudstva z godbo iz Vuzenice in domačim gasilnim društvom z bakljami na čelu. Medtem so pa pokali topiči in žvižgaje frčali raketi visoko v zrak. Dal Bog uglednima novoporočencema obilo sreče in božjega blagoslova!

Frankolovo. Profesor Anton Bezenšek-ova prosvetna knjižnica priredi dne 20. februarja ob 5. uri zvečer v gostilni Šnabl maškarado. Na sporedu je godba, ples in sročolov. Ker je čisti dobiček namenjen za postavitev spominske plošče prof. Bezenšku, zato najvljudneje vabimo vse cenjene prijatelje, da se naše prireditve gotovo udeležijo.

Dobitni srečk vojne škode.

En milijon dinarjev je zadela pri žrebanju srečk vojne škode številka 2205/751.

Pol milij. dinarjev sta zadeli srečki 1235/705 in 757/772.

200.000 dinarjev so zadele: 2236/89, 3350/546, 4764/902, 3285/667, 1941/886.

100.000 dinarjev so zadele: 308/338, 45/312, 4333/89, 4526/648, 2174/727, 34/961, 3509/367, 4635/630, 2654/652, 4250/291.

50.000 dinarjev: 24/144, 4149/538, 2109/227, 3225/795, 2447/878, 2034/130, 1082/714, 3525/417, 3164/878, 982/591, 826/92, 1459/16, 4155/965, 4093/104, 2885/624, 2259/737, 3796/477, 1547/507, 3213/187, 4298/962.

20.000 dinarjev so zadele: 3103/921, 4160/120, 4097/605, 1887/761, 246/225, 1284/750, 903/613, 4276/311, 3221/953, 1974/906.

Po 10.000 Din so zadele: 242/362, 3177/601, 4106/830, 3359/666, 947/824, 1602/673, 285/463, 4664/945, 1678/200, 3166/747, 175/78, 2892/692, 3759/403, 1242/271, 195/504, 2506/166, 1472/496, 2430/339 in 39/51.

RADIO-LJUBLJANA.

Radio spomladi na kmetih. Na kmetih je bil radio tekem vse zime zvest tovariš in prijatelj. Družine, ki so si ga bile omislile, se tega ne kesajo in se ti od nje nobena izmed njih gotovo ne bo več ločila. Zda, ko se polagoma bliža pomlad in z njo prva dela po polju, bo tudi skoro konec dolgih zimskih večerov in posedanja pred zvonikom. Gotovo je, da bo radio izgubil nekoliko na pomenu v naših družinah na kmetih. Kljub temu ostane za naše podeželsko ljudstvo prav tako važen, kot doslej. Za našega kmetovalca je n. pr. pri začetnih pomladnih dnevih izredne važnosti, kako si delo razdeli in uredi. To pa često zavisi od vremenskih prilik. Pri tem je bil doslej vezan zgolj na več ali manj srečno domnevanje. Radio s svojimi zanesljivimi vremenskimi napovedmi, ki jih dobiva od velikih meteoroloških postaj (pri nas n. pr. z Dunaja), je našemu kmetovalcu dober prerok in svetovalec.

Novice

Revizija supermaksima v Sloveniji. Posebna komisija ministrstva za poljedelstvo bo prihodnje dni pregledala vsa veleposestva v Dravski banovini, ki jim je bil po izvedbi agrarne reforme prepuščen supermaksimum, to je zemljišče preko 75 ha. Komisija ima nalogo, da ugotovi, ali se tak višek zemljišča uporablja v svrhe, ki jih predpisuje zakon. Tam, kjer se bo ugotovilo, da se uporablja zemljišče v druge svrhe, bo ta višek zemljišča dotičnim posestnikom odvzet in razdeljen med agrarne interese v smilu določb zakona o agrarni reformi. — Opozarjamo vse občinske agrarne odbore, da se povsod, kjer se bo ta revizijska komisija mudila, oglase pri njej ter ji obširno obrazložijo stanje agrarnih interesentov v dotičnem okraju. Zastopniki občinskih agrarnih odborov naj pripravijo za komisijo izčrpna poročila.

Železnica Rogatec—Krapina. Preteklo nedeljo je bila svečano otvorjena nova železniška proga Rogatec—Krapina in izročena javnemu prometu. Svečani otvoritvi so prisostvovali minister za promet inž. Lazar Radivojevič, dravski in savski ban, zagrebški nadškof dr. Ante Bauer, mariborski pomožni škof dr. Tomažič in mnogo drugih predstavnikov javnih oblasti. Nova proga predstavlja zelo važno novo zvezo med Slovenijo in Hrvaško.

Slovenci v tujini. V Buenos Aires se je ustanovilo novo slovensko prosvetno društvo. Za predsednika je bil izvoljen Franc Urinčič, za podpredsednika pa Franc Cerkevnik. Od kar je priseljevanje v Zedinjene države omejeno na najnižje število, se tudi Slovenci izseljujejo v velikem številu v južno Ameriko. Tam si ustanavljajo svoja podporna in prosvetna društva v enem mestu za drugim.

Veliko število ameriških Slovencev, ki so člani »Slovenske narodne podporne jednote«, poseti v tem letu svojo staro domovino. Več bomo poročali pozneje.

Privilegirana agrarna banka v Beogradu je dovolila na seji 5. t. m. 508 zadružnih, 62 dolgoročnih hipotekarnih in 7 meničnih posojil.

Nova tovarna na Vrhniki. Tvornica »Jugočeška«, ki ima že v Kranju svojo tovarno, je kupila te dni zgradbe bivše tovarne za konzerve na Vrhniki, kjer namerava v najkrajšem času osnovati veliko tekstilno tovarno s 400 delavci.

Pravoslavna cerkev v Ljubljani. Ljubljanska pravoslavna cerkvena občina, ki šteje nad 4000 svojih vernikov, bo že letos pričela graditi svojo cerkev. Stavbeni prostor ji je brezplačno odstopila mestna občina ljubljanska v Trubarjevem parku poleg Narodnega doma. Cerkev bo sezidana v lepem srbsko-bizantinskem slogu, kakor večina pravoslavnih cerkva.

Rožnik so kupili menihi. Te dni so kupili menihi iz Stične od Ljudske posojilnice v Ljubljani posestvo, okrog 5 ha površine vrh Rožnika pri Ljubljani. Na Rožniku nameravajo zgraditi menihi dijaški dom za srednješolce, katere oni vzdržujejo.

Smrtna nesreča. Na cesti iz Špitaliča proti Kamniku se je smrtno ponesrečil kmetiški sin Janez Drolc iz Češnjice. Na vozu je imel naložene težke hlode, ki so bili povezani z verigo. Na strmem Kozjakovem klancu se je veriga pretrgala in hlodi so zdrveli z voza na ob vozu korakajočega fanta. Dobil je tako težke poškodbe na telesu, da je obležal na mestu mrtev.

40-odstotno kalijevo sol za pomladansko gnojenje dobavlja najceneje samo Ekonom, veletrgovina, Ljubljana, Kolodvorska ul. 7.

Dva samomora v Kamniku. V Kamniku sta si končala svoje življenje vsled neozdravljive bolezni bolezni klobučar in posestnik Vivoda ter bivši kavarnar Josip Vanosi.

V Ameriki so umrli Slovenci: V Clevelandu Franc Rus, doma iz Šmihela na Dolenjskem. V kraju Ely (Minnesota) Janez Mrhar. V Forest City sta se smrtno ponesrečila rudarja Alojzij Markel in Peter Kobilšek, doma iz Hrastnika.

Radio na naših vlakih. Generalna direkcija naših železnic je sklenila postopoma namestiti na vseh brzih in potniških vlakih radio-aparate. V enem vagonu se bo nahajal sprejemni radio-aparat z anteno na strehi, nad vsakim sedežem bo pa postavljen spoj za slušalke. Taksa za poslušanje bo znašala za prvih sto kilometrov daljave 10 Din za vsakih nadaljnih sto kilometrov pa po 5 Din. Listki za poslušanje se bodo prodajali v vlaku.

Najhujši kadilci smo Slovenci. Lani se je pokadilo v Dravski banovini tobačnih izdelkov v vrednosti 201.7 milijona dinarjev. Na enega prebivalca odpade v Sloveniji letno povprečno 194 Din, v vseh drugih banovinah pa manj. V Sloveniji se torej relativno največ izda za tobačne izdelke. V Ljubljani so potrošili lani za tobak 35, v Mariboru pa 27.3 milijona dinarjev. Ko bi te ogromne vsote investirali v naše razdrapane ceste in v ostalo gospodarstvo, bi Slovenci stali na drugačelnih nogah kakor stoje sedaj.

Ponarejevalec 1000 dinarskih bankovcev. Po naročilu belgrajske policije je orožništvo te dni aretiralo v Bogojevu v Vojvodini Martina Amosa iz Sente, uglednega veleposestnika v Senti. Amos je osumljen, da je sodeloval v znani aferi s ponarejanjem 1000 dinarskih bankovcev, ki so bili pred kratkim odkriti v Mariboru in ki bi morali priti v promet po vsej državi. Po naročilu belgrajske policije je bil Amos takoj prepeljan v Beograd. Aretacija tako bogatega človeka, kakor je bil Amos in še v taki aferi, je izzvala v Vojvodini veliko senzacijo.

Vsem čebelarjem in prijateljem čebelarstva ter raznim knjižnicam priporočamo, da si naroče strokovni list »Slovenski čebelar«, ki prinaša važne čebelarske sestavke in razprave. Če hočemo umno gojiti naše čebele, potem ne smemo biti brez strokovnega čtiva. — Tudi vsem knjižnicam priporočamo, da naroče naš list in s tem propagirajo idejo prekristnega čebelarstva. List izhaja mesečno. Velja letno 40 Din. Naroča se ga pri tajništvu čebelarskega društva v Ljubljani.

Žena ubila svojega moža. V Dolnji Lendavi se je zgodil na Svečnico strahovit zločin, katerega žrtev je postal pekovski pomočnik Peter Cipot. V Cipotovi družini se niso razumeli. Zlasti so se razmere poslabšale, ko so dobili pri Cipotovih zeta Štefana Utrošo, o katerem se je ves čas govorilo, da je imel raje svojo taščo, kakor svojo ženo. Štefan Utroša je poročil Cipotovo hčerko, a ta je na porodu umrla. Zet Štefan je bil tako dobro zapisan pri tašči Mariji, da mu je ta prepisala polovico svojega posestva, nagovarjala in silila je pa tudi moža Petra, da naj mu izroči še on svojo polovico. Temu se je Peter Cipot odločno uprl in konec teh žalostnih razmer se je dovršil na Svečnico, ko ga je žena s kolom pobila na tla, da spravi s pota neprijetno pričo njenega razmerja z zetom. Mož je kmalu podlegel smrtonosni rani na glavi, ženo so pa orožniki aretirali.

Mussolinijeva hčerka se omožila. Te dni se je poročila v Rimu hčerka fašističnega diktatorja Mussolinija Edda s sinom italijanskega prometnega ministra grofa Galeazza Ciana. Grof Galeazza je od početka fašistične revolucije najožje sodeloval z Mussolinijem.

Materam in udovam. Amerikanska vlada je dovolila kredit 5 milijonov dolarjev, namenjen materam in udovam, ki so zgubile v svetovnem klanju svoje ljubljene sinove in može. Teh 5 milijonov dolarjev bodo porabile matere in udove za potne stroške v Evropo, ko bodo tekom tega leta posetile mrzle porasle grobove svojih najdražjih in najbolj ljubljenih, ki so jih imele.

Bombni atentat v Trstu. Na poslopje uredništva tržaškega lista »Popolo di Trieste« je bil izvršen po neznanih storilcih bombni atentat, pri katerem so bili štirje uredniki ranjeni. Eden je poškodbam podlegel, trije so pa na potu okrevanja. V italijanski javnosti je atentat povzročil silno razburjenje in so obdolžili Slovence za storjeni napad. Policijske oblasti so uvedle strogo preiskavo in so nad 200 ljudi aretirale, vendar še niso prišle na sled pravim storilcem.

Fordov fond za šole. Znani ameriški kralj avtomobilov Henri Ford bo ustanovil poseben fond od 100 milijonov dolarjev za zgraditev in vzdrževanje trgovskih in drugih strokovnih šol v Ameriki.

Morilka svojih staršev na vešalih. Te dni je bila v Szolnoku na Madžarskem obsojena na smrt na vešalih kmetica Czeri, ki je bila obtožena skupno z ostalimi zastrupljevalkami, ker je zastrupila svoje starše z arsenikom.

Katoliška cerkev proti ženski modi. Sveta kongregacija je razposlala vsem škofom pismo s podrobnimi navodili za škofo, župnike in veroučitelje, da pazijo na svojo težko dolžnost in skušajo pobijati neskrupuloznost ženske mode, ki se je v zadnjem času tako razpasla.

Kakor na podgane. Chicaška policija je napravila več noči zaporedoma pogone na najrazličnejše sumljive podzemne potepuhe in polovila nad 4000 tatov, razbojnikov, vlomilcev in drugih sličnih nevarnih zločincev.

Strupeno zdravilo. V Granadi na Španskem se je zastrupilo 21 otrok s posebnim mazilom za lase. Otroci so si z mazilom mazali lase in kmalu nato zboleli. Pet jih je umrlo, 16 pa težko obolelo. V mazilu je pomešan nevaren strup.

Bogat berač. V Rumi je umrl nedavno berač na skednju nekega kmeta. Ko so preiskali mrtvečvo obleko, da bi ugotovili njegovo ime iz kakih listin, so našli v obleki zašitih 82.000 dinarjev v bankovcih. Za ime bogatega berača niso mogli dognati.

Podlistek

H. von Kleist - Ivan Albrecht:

Dvoboj.

(Nadaljevanje.)

Zbog te nepričakovane in njej neumljive izjave se je zaradi ogabnih govoric, ki so že prevladovala med ljudstvom o povodu obtožbe, zdelo vojvodinji najprikladneje, da se za svojo osebo popolnoma umakne in predloži vso to sporno zadevo cesarju. Po kancelarjevem nasvetu mu je poslala vse uradne spise o tem dogodku in ga prosila, naj bi ji kot vrhovni državni poglavar odvezel preiskavo v zadevi, kjer je sama soudeležena kot stranka. Cesar, ki se je uprav tedaj mudil zaradi neklih pogajanj v Baselu, je privolil v to željo. Sestavil je tamkaj sodišče, obstoječe iz treh grofov, dvanajstih vitezov in dveh sodnih prisednikov. Z ozirom na predlog prijateljev, je dovolil proti ponudeni varščini 20.000 mark v srebru grofu Rdečebradcu svobodo spremstva in ga pozval, naj se javi omenjenemu sodišču. Odgovarja in zagovarja naj se tam glede obeh točk: kako je puščica, ki je po njegovem osebnem priznanju njegova last, prišla morilčeve roke — in kje se je na kakem tretjem kraju nahajal čez noč po svetem Remigiju.

Bilo je v pondeljek po sveti Trojici, ko je prišel grof Jakob Rdečebradec v sijajnem

spremlstvu vitezov v smislu poziva v Basel in se javil sodišču. Prvo vprašanje je prešel in navedel, da je zanj popolnoma nerazrešljivo, glede drugega pa, ki je za spor odločilno, je izpregovoril takole: »Plemeniti gospodje!« In se je naslonil z rokami na držaj in gledal s svojimi malimi, mežikajočimi očmi, ki so jih senčile rdečkaste trepalnice, na zbrane. »Mene, ki sem glede brezbriznosti za žezlo in krono podal dovolj primerov, obdolžujete najostudnejšega početja, ki ga more kdo zagrešiti, da sem namreč umoril svojega brata, ki mi v resnici ni bil posebno naklonjen, a zato ne nič manj drag. Kot enega izmed razlogov, s kakršnimi utemeljujete obtožbo, navajate dejstvo, da sem na svetega Remigija ponoči, ko je bil izvršen oni zločin, proti svoji mnogoletni navadi odšel iz gradu. Seveda pa mi je prav dobro znano, kaj je vitez dolžan časti takih dam, čijih naklonjenosti je deležen na skrivaj. In resnično, da ni nebo te prečudne usode čisto čisto z jasnega nakopičilo nad mojo glavo, tedaj bi tajna, ki je pokopana v mojih prsih, umrla s menoj in razpadla v prah. Šele na angelske pozavne klic, ki odpirajo grobove, bi z menoj vred vstala pred Bogom. Vprašanje pa, ki ga cesarsko veličanstvo po vaših ustih zastavlja moji vesti, prežene vse ozire in pomisleke, kakor boste gotovo tudi sami uvideli. In ker že hočete vedeti, zakaj ni niti verjetno, niti ne sploh mogoče, da bi se bil udeležil umora svojega brata, bodisi osebno, bodisi posredno, pa čujte: v noči na svetega Remigija, torej ob času, ko je bil umor izvršen, sem bil pri lep, v ljubezni mi vdani hčerki Winfrieda pl. Breda, pri gospe vdovi Littegardi pl. Auersteinski.«

Zdaj je seve treba vedeti, da je gospa vdova Littegarda pl. Auersteinska slovela ne samo za najlepšo, ampak do trenutka te sramotne obtožbe tudi za najbolj neoporečno in brezmadežno gospo v deželi. Izza smrti grajskega stotnika pl. Auersteina, svojega soproga, ki ga je malo mesecev po poroki izgubila za nalezljivo mrzlico, je živela tiho in skromno na gradu svojega očeta. Le na željo tega starega gospoda, ki bi bil rad videl, da bi se vnovič možila, se je vdala v toliko, da se je tu in tam vdeležila lovskih slavnosti in banketov, ki jih je prirejalo okoliško viteštvo in zlasti gospod Jakob Rdečebradec. Mnogo grofov in gospodov iz najplemenitejših in najbogatejših rodov v deželi jo je obkrožalo ob takih prilikah s snubitvami. Med vsemi ji je bil najdražji in najljubši komornik, gospod Friderik pl. Trota, ki ji je nekoč na lovu s svojo spretnostjo otel življenje, ko se je bil zaletel proti njej ranjen divji prašič. Vendar se kljub vsemu očetovemu prigovarjanju še ni mogla odločiti, da bi mu dala roko. Bala se je namreč, da se s tem zameri obema bratoma, ki sta računala, da bosta po njej podedovala premoženje. Ko se je Rudolf, starejši obeh bratov, poročil z bogato gospodično iz soseščine in se mu je po treh letih zakona brez otrok v veliko veselje družine rodil sin, se je zbog mnogoterih jasnih in manj jasnih namigavanj popolnoma poslovila od svojega prijatelja, gospoda Friderika, s pismom, ki ga je napisala v neprestanem jokju. Da ohrani enotnost hiše, je celo privolila v bratov predlog, da zasede mesto opatice v nekem ženskem samostanu, ki je stal nedaleč od očetnega gradu na bregu Rena.

(Nadaljevanje prihodnjim.)

Sto ljudi žrtev požara. V ameriškem mestu Brocktonu države Massachusetts je nastal požar v mestni ubožnici. Ogenj je z bliskovito naglico objel celo poslopje, tako da se ni mogel skoro nihče rešiti. Zgorelo je sto ljudi, katerih zoglenela trupla so potegnili izpod ruševin.

Krvavi računi ruskega boljševizma. Po zadnjih vesteh iz Moskve je dala sovjetska vlada postreliti nad 500 oficirjev iz bivše carske vojske, ki so se nahajali po raznih jetnišnicah. Dalje se poroča, da je bilo doslej ustreljenih 31 škofov, 1560 duhovnikov in nad 7000 raznih redovnikov in redovnic.

Bogastvo Amerike. Po najnovjših cenitvah Chatam-Phenix National Bank and Trust Co v Newyorku je znašal lani narodni dohodek Zedinjenih držav 95 milijard dolarjev (5600 milijard dinarjev) napram 89 milijardam dolarjev v l. 1928. Če upoštevamo, da je znašala cenitev ameriškega narodnega dohodka iz istega vira za l. 1929 26 milijard dolarjev, tedaj vidimo, da se je v zadnjih 30 letih narodni dohodek, Zedinjenih držav, v dolarjih računano, skoro počtvoril, če pa upoštevamo zmanjšanje kupne moči dolarja napram predvojnemu času, tedaj lahko računamo, da se je dohodek ameriškega naroda v zadnjih 30 letih skoro potrojil. Te številke nam najbolj ilustrirajo ogromno povečanje blagostanja širokih mas ameriškega naroda v zadnjih letih.

Izvoz zelja v Italijo. Udruženje izvoznicarjev v Beogradu je dobilo od našega generalnega konzula v Milanu pismo, v katerem sporoča o možnosti izvoza našega zelja v Milan. Sveže zelje se prodaja v Milanu na debelo po 80 lir za 100 kg. Lira notira 2-97 Din. Transport stane od Postojne do Milana za vsakih 100 kg 8-20 lir za vagono do 10 ton. Carine ni. Kislo zelje se prodaja na debelo po 250 lir za 100 kg. Transport stane od Postojne do Milana 1350 lir za vsakih 100 kg. Pripominjamo, da znaša carina za kislo zelje (vsled pogrešenega tolmačenja trgovskega dogovora, proti kateremu je konzulat podvzel že potrebne korake) 20 zlatih lir.

Kam s šolanimi ljudmi. Veliko preglavico dela v Nemčiji vprašanje šolanih ljudi. Brezposelnost teh narašča z vsakim dnevom, a ugotovljeno je, da je naval na srednje šole čimdalje večji. Pred vojno je znašalo število maturantov okrog 9000, sedaj jih pa maturira preko 25.000 letno, čeprav je Nemčija tako po številu prebivalstva, kakor tudi po površini mnogo manjša.

Tedenski koledar:

- 23. februarja, nedelja: Romana.
- 24. februarja, ponedeljek: Matija.
- 25. februarja, torek: Valburga.
- 26. februarja, sredo: Izabela.
- 27. februarja, četrtek: Leander.
- 28. februarja, petek: Roman.
- 1. marca, sobota: Albin.

Sejmi:

- 23. februarja: Loče pri Poljčanah.
- 24. februarja: Bučka, Moravče, Žubna, Cerknica Lesce, Črmošnjice, Višnja gora, Arnuš, Slov. Bistrica, Kozje, Rogatec, Vildon, Laško, Beltinci, Murska Sobota.
- 25. februarja: Metlika.
- 27. februarja: Toplice, Ig pri Ljubljani.

Valute:

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din	13 56
1 švicarski frank	Din	10 94
1 avstrijski šiling	Din	8—
1 angleški funt	Din	276 50
1 ameriški dolar	Din	56 60
1 francoski frank	Din	2 22
1 češkoslovaško krono	Din	1 68
1 italijansko liro	Din	2 97

Gospodarstvo

Prodaja agrarnih produktov.

V nekem listu čitam, da se je na polju prodaje produktov kmetijstva uredilo že jako mnogo. Žalibog pa ima od vsega tega naš kmet jako malo. Mi se še vedno nekako bojimo načeti to vprašanje. Po tolikih polomih in poizkusih brez uspeha ni čuda, da se zgubi zaupanje. Žalibog pa smo tu ostali le pri nezaupanju in iz porazov se nismo naučili ničesar. Rad priznam, da se v zadnjem času mnogo dela na to, da bi se uresničile nade kmeta, svoje produkte dobro vnóvčiti. Imamo tudi mnogo organizacij, ki bi imele nalogo, da pospešujejo razvoj prodaje na tujem in domačem trgu. A tu se to ne vrši kot bi se moralo. O kakem pravem normiranem standardu mlečnih izdelkov za sedaj pri nas skoro ni govora, vsaj v splošnem ne. Je sicer nekaj produktov, ki se približujejo temu, a to gre pri nas v jako počasnem tempu naprej. Bajje imamo tudi že posebno »marko«, ki se pa ne uporablja. Vzrokov temu je dosti in tiče globoko v omalovaževanju lastnih produktov. Imamo slučaje, kjer ta ali ona zadruga izvaža sir ali maslo. Ima za to tudi svojo znamko, oziroma ime. Na trg pa ne gre pod to znamko in to radi tega, ker trgovec, oziroma kupec noče da bi njegovi odjemalci vedeli odkod prihaja to blago. Tako srečamo na trgu naše blago, ki se prodaja pod vsemogočimi imeni in celo označkami dotičnega trgovca, ki je v resnici samo posredovalec. Iz tega je razvidno, da imamo blago, a ga tuji konsum ne smatra kot naše proizvode. Drži ga za blago švicarskega, holandskega in celo laškega izvora. Da je stanje tako, smo krivi sami, ker mislimo, da smo s tem že naredili vse, ako blago razstavimo na sejmu. To je pa komaj prvi korak. Za tem mora slediti reklama in obdelovanje trga. Potreba je poiskati imena, pod katerimi se naš produkt prodaja in povedati onim, ki to konsumirajo, da smo mi oni, ki to proizvajamo. Mnogi mislijo, da je že dovolj, ako gre naše blago preko meje s pomočjo tretje osebe. To je napačno. Mi moramo gledati, da stopimo na trg brez vmesnih postaj, ki nas zataje. In to radi tega, da nas trg spozna in da postanemo jačji v konkurenci. Vsak člen, ki se tu vrine, blago podražuje.

Tudi pri sadju smo jako skromni. Zadovoljimo se z malim in ovržemo glavno. Vse izgleda, da smo še vedno na stališču, da se dobro blago samo prodaja. Pri tem pozabljamo, da imamo nebroj konkurentov, ki sijajno izrabljajo našo skromnost. Naše sadje, maslo, sir, fižol in med ter nebroj drugih predmetov se dobi na zunanjem trgu in to pod tujim imenom in z označko tujega izvora. To pa vse radi tega, ker nismo še povedali svetu, kaj imamo in kaj mu lahko nudimo. S tem pa

ostajajo naši produkti tuji in za nas ne vrše nikake propagande. Da smo skromni, lahko vidimo v vsaki izložbi, kjer je poleg tujega blaga tudi naše. Tuje blago, opremljeno z vsemogočimi kričečimi znamkami, a naše stoji med njimi kot pastorka, skoro golo in neopremljeno. Kdor pa pozna trgovino, bo videl in vedel kakšno vlogo igra tu baš ona oprema, ki jo nosi tuje blago. Nam manjka še vse to in sicer v veliki meri.

Čujejo se tudi glasovi, da bomo uspeli z organizacijo prodaje le takrat, ako bodo naši kmetje sposobni zamostojno voditi trgovino. To stališče pa ne drži v splošnem. Prvič, ker trgovina zahteva veliko strokovne izobrazbe in popolnega moža, ki zna nje zakone in pozna trg ter razume, kako mu je potreba slediti. Nadalje bi bilo pogrešno, ako bi mislili, da bi vsaka posamezna zadruga bila zase in vnóvčevala svoje produkte kar na svojo roko. To ne gre. Tu je potreba gotove centralizacije, ker le na ta način se da obvladati trg in se zamore po kakovosti in količini doseči ono, kar se zahteva od tovrstnega podjetja. Kam bi prišli, ako bi vsaka zadruga delovala sama zase. V najkrajšem času bi nastale zmešnjave in ni izključeno, da bi še zadruga zadrugi konkurirala.

Nam je potrebna predvsem organizacija, ki bi znala uresničiti te zahteve. Pot je sicer težavna, a je izvedljiva. Imamo mnogo organizacij in do sedaj smo se prodajne skrbno izogibali. Ne bodimo skromni in ne poodenjujmo samih sebe in ne stojmo na stališču, da se pri nas ne da ničesar opraviti. Mislim, da se da in sem uverjen v to. Seveda ne smemo misliti, da s tem, da priredimo razstave, smo delo že dokončali.

To so stvari, ki ostanejo v spominu samo par dni in interesent navadno rad pozabi na tako stvar, ker on hoče, da se mu stvar ponudi in ponudbo tudi izpelje. Danes mi vsega tega ne moremo in naš kmet je še vedno navezan na posredovalce, ki se na to stvar dobro razumejo in imajo tudi lepe dohodka.

Ne gre se samo za izvoz, je tu tudi domači trg, ki je potreben obdelave da se konsum dvigne. Naš domači trg je še prehlavljen s produkti, ki jih uvažamo, med tem ko jih imamo doma, oziroma lahko najdemo nadomestek za nie. Danes je pri nas mnogo tujega sira, ko ga imamo sami dovolj, isto je z raznim sadjem in sadnimi izdelki.

In kljub temu se naidejo ljudje, ki mislijo, da se pri nas ne da nič napraviti in urediti tako, da bi bilo v korist našemu kmetu. Malo volje in razumevanja za stvar in šlo bo, kot gre drugje.

Dipl. com. Gomišček.

* * *

Sadjarjem v prevdarek.

Vkljub lepi zimi se dobe pri nas še vedno sadovniaki, ki so skrajno zanemarjeni. Nekateri kmetovalci nočejo tega uvideti, da je treba tudi sadno drevje negovati. Kratek sprehod v nekaterih vaseh nas že pouči, da se nekateri nočejo poprijeti sadjarstva. Tu ne pomaže nič, ne prepričevanje, ne pouk in ne kaj drugega.

Žalostno sliko nam nudijo nekateri sadovniaki. Polomljene veje, krivo upognjeno drevje, številni izrastki iz korenin in debela in celo iz veje, suhe veje, goščave v kronah, mlado drevje brez pravih vrhov, mah in lišaj itd. Kdo naj vse te napake našteva?

Sadjarji! Ne odlašajte z oskrbovanjem sadnega drevja. Sedaj je pravzaprav najprikladnejši čas, ko se lahko obavijo najvažnejša dela in sicer po tem-le redu.

1. Predvsem je odžagati vse suhe in polomljene veje. Istočasno je odstraniti tudi vse izrastke iz korenin, debela in vej. Soloh razčistiti vejevje v kroni, zlasti ono, ki se drgne in križa ali pa raste v sosednjo drevo. Pri

tem delu je paziti, da ne poškodujemo kratkih plodnih vejic ali brstov, kajti le-ti so nositelji cvetnih popokov in bodočih plodov.

2. Očistiti je drevje dalje mahu in lišaja. To delo se najlažje obavi ob vlažnem vremenu s strguljami ali pa s kakšno staro brezovo metlo. Vse kar smo odstrgali, pa naj bo to mah ali lišaj ali pa suha skorja, naj se potem skupaj zbere in sežge pri tej priči.

3. Vzravnati je tudi porušena mlada drevesa. Paziti je tudi, da imajo lepe vrhove, če jih ni, jih je treba vzgojiti, isto velja tudi za vse ostale veje, ki naj imajo dovolj prostora za svoj razvoj.

4. Tako očiščeno in osnaženo drevje je potem pobeliti z zmesjo apnenega beleža, kravje krvi in ilovice. Nazadnje naj se pa drevje poskropi z Arborinom in sicer jablana in hruške z 10%, ostalo drevje pa z 8% raztopino in to vsaj kake tri tedne preden drevje odžene.

5. Ko smo ta dela lepo dovršili se mora drevju tudi pognjiti in sicer s hlevskim gnojem, ali z gnojico, ali pa z umetnim gnojem. Kako je to delo pravilno obaviti pa ob drugi priliki.

* * *

Vinogradniški kongres v Beogradu.

Dne 4. t. m. se je sestel v Beogradu pripravljani odbor za to prireditve. Po odposlancih so bili zastopani: Vinogradarski savez, Negotin; Vinarsko društvo za Dravsko bano vino; Vinogradarska sekcija poljoprivrednega društva, Vršac; Udruženje gornjobačkih vinogradara, Subotica; Udruženja vinogradara, Sremski Karlovci; Zupski vinogradari; Savez srbskih zemljoradničkih zadruga, Novi Sad; Kmetijska družba, Ljubljana; Zadružni savez, Split; Zadružna Matica, Split; Zemaljsko gospodarsko veće, Split; Savez hrvatskih vinogradara in vočara, Zagreb; Centrala udruženja veletrgovcev vina, Beograd. Pismo so svoj pristanek za kongres dali Vinogradarsko udruženje, Šibenik, Zadružna zveza, Ljubljana in Štajerska sadjarska zadruga, Maribor. Iz Slovenije sta se udeležila konference gg. inž. Lah ravnatelj Kmetijske družbe in Lovro Petovar.

Po celodnevni razpravi se je soglasno določilo, da se vrši prvi jugoslovanski vinarski kongres dne 9. marca t. l. ob 10. uri po sledečem sporedu:

1. Poročilo o občem stanju vinogradarstva v državi.
2. Bolezni in škodljivci vinske trte ter pokončavanje istih.
3. Izvoz vina in grozdja.
4. Brezalkoholna uporaba grozdja.
5. Konzum vina v državi.
6. Vinski zakon.
7. Organizacija glavnega saveza vinogradarjev in sadjarjev Kraljevine Jugoslavije.
8. Rezolucija.

Strokovne referate so prevzeli poleg drugih odlični strokovnjaki gg. ravnatelj Žmave, kmetijski šef v pokoju, Stanko Ožamič ter profesor Kajtner. O organizaciji glavnega saveza vinogradarjev in sadjarjev je prevzel poročilo g. Lovro Petovar.

Po dolgotrajnih večmesečnih pogajanjih in razpravah bo končno vendar prišlo do te velepomembne prireditve. V celi Srbiji nimajo pomembnejših vinogradarskih organizacij. Srbsko poljoprivredno društvo, v katerem vodstvu žal ni praktikov vinogradarske stroke, stoji pa nekako nerazumljivo ob strani. Trebalo je dobiti kontakta s srbskim vinogradnikom direktno. To se je vse izvršilo, tako, da bodo na kongresu zastopane vse vinogradarske pokrajine naše države. Na predkonferencah se je že vse dognalo in črtalo, kar bi zamoglo v eni ali drugi pokrajini

nesoglasje vzbuditi, tako, da bode nastop soglasen.

Namen kongresa je da doženemo naše stanje v celi državi, da konstatiramo, kaj bi moglo naš obstoj zasigurati ter da po kongresu tam izvoljena deputacija zaprosi na vseh merodajnih mestih, da se upravičenim željam ugodi.

Drugi dan po konferenci se je deputacija pripravljalnega odbora oglasila v pristojnih ministrstvih ter zaprosila za podporo te prireditve. Povsod, zlasti pa v notranjem ministrtvu je zadobila zagotovilo, da se bode prireditvi šlo v vsakem oziru na roko.

Potrebno je, da se tudi iz Dravske banovine udeleži čim več interesentov tega veličnega kongresa. Vsakdo, ki ima z vinom opraviti, pa naj si bode vinogradnik, trgovec ali gostilničar, kateri hoče vinogradarstvu v resnici dobro, lahko na tem kongresu sodeluje. Trdno sem pa uverjen, da bodo tudi oblasti svojim strokovnjakom omogočile se kongresa udeležiti.

Zaprošeno je za popust na železnicah in sem trdno uverjen, da bode tudi ta prošnja ugodno rešena.

Lovro Petovar.

■ | Za spomladansko gnojenje priporočamo vsem kmetovalcem | ■

Thomasovo žlindro in 40% kalijevo sol

ki jo ima po najnižjih cenah stalno v zalogi

EKONOM LJUBLJANA

Kolodvorška ulica 7

Mlekarska zadruga v Žabnici ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 23. februarja 1930 ob 3. uri popoldne v Žabnici, št. 18, po sledečem sporedu: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1929. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Volitev novega načelstva. 6. Volitev nadzorstva. 7. Volitev dveh mlekopreglednikov. 8. Pooblastilo načelstva: a) da sme sklepati o prisojenju denarne kazni; b) da sme razsojati o pritožbah in preprih zadrušnikov. 9. Slučajnosti.

Tržne cene v Ljubljani dne 15. februarja 1930. Govedina: 1 kg govejega mesa I. 18—20 Din, II. 16—18, III. 12—16. Teletina: 1 kg telečjega mesa I. 24—25 Din, II. 20—22. Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. 25 Din, II. 22—24. Drobnica: 1 kg koštrunovega mesa 14—15 Din, jagnjetine 18—20. Konjsko meso:

1 kg konjskega mesa I. 8 Din, II. 6. Perutnina: Piščanec majhen 15 Din, večji 25, kokoš 25—45, petelin 25—35, nepitana gos 80, domači zajec, manjši 12, večji 16—20. Mleko, maslo, jajca, sir: 1 l mleka 2-50—3, 1 kg surovega masla 36—40, čajnega 44—56, masla 40—44, bohinskega sira 34—40, sirčka 8 do 10, eno jajce —75—1. Pijače: 1 liter starega vina 18—22 Din, novega 14—18, 1 čaša piva 3—3 50, vrček 4-50—5, steklenica 5-50—6. Kruh: 1 kg belega 5 Din, črnega 4-50, rženega 4-50. Sadje: 1 kg jabolka I. 7 Din, II. 6, III. 4. Žito: q pšenice 265 Din, rži 230—235, ječmena 120—135, ovsa 200—240, koruze 180 do 190, ajde 210—230, ližola ribničana 420, prepeličarja 480, kg graha 8—10, leče 10. — Kurivo: 50 kg premoga 30 Din, 1 tona premoga 450, m³ trdih drv 175, mehkih drv 90. Krma: q sladkega sena 125 Din, polsladkega 90—100, kislega 75, slame 50—75.

Po svetu

Sibirija — bodočnost Rusije.

Sibirija je ogromno ozemlje v severni Aziji. Njena površina meri okoli 12 milijonov kvadratnih metrov, torej je večja kot cela Evropa; prebivalcev pa ima le do 7 milijonov, torej manj kot Jugoslavija. Rusija je porabljala to deželo za izgnance, za zločince, pozneje pa tudi za politične revolucionarje, zato je bila večina prebivalstva jetnikov in njihovih potomcev. Od leta 1823—1898 so pregnali tja 880.000 oseb in radovotjno je šlo z njimi 324.000 oseb. Od 1898—1912 pa še 160.000 oseb. Carska Rusija si je na vse mogoče načine trudila, da bi kolonizirala (naselila) to deželo. Vsak kmet, ki je šel v Sibirijo, je dobil prosto vožnjo zase, za družino, za živino in za vso premičnino. Dobil je kredit za prvo leto, 3 leta mu ni bilo treba plačati nobenega davka, nadaljna 3 leta pa le polovico. Vsak moški član je dobil 40 in pol ahrov zemlje in tudi vojaščine so bili prosti za prva 3 leta. Kljub tem ugodnostim se je le malo ljudi izselilo, ker Rus se nerad seli. Povečini so se izseljevali židje, Finci ter Poljaki.

Industrija je zelo malo razvita. Večinoma so še rokodelci, ki pa niso stalno nastanjeni, ampak hodijo okoli v skupinah, ki se imenu-

jejo arte'li. Med njimi vlada popolna skupnost. Kar zasluži eden, si potem razdelijo vsi med seboj.

Domača obrt je še odločilna. Preja in tkanje lanu, izdelovanje čevljev, zimskih sukenj, ovčjih kožuhov itd. se izvrši vse doma. Industrijskih delavcev ni in pretežna večina so kmetje. Zemljo obdelujejo po staroruskem sistemu. Vsa zemlja je last občine, ki dá zemljo kmetom. Na vsakih 15 let si na novo razdele zemljo, da pridejo do zemlje tudi med tem časom odrasli moški. Župan občine se izvoli za dobo 3 let. Za župansko mesto se sibirski kmet ne puli in ga je treba prisiliti, da prevzame to mesto, za to ni čudno, da so se oproščeni vojni ujetniki hitro vrinili v urade. Župan mora zastopati občino pri oblasteh, odobriti potne liste ter poročati glede sporov. Taka občina, ki se imenuje »mir«, rešuje tudi pravne spore do 1000 rubljev. Takšno je bilo življenje do revolucije 1917. Ogromno bogastvo Sibirije je kot nalašč pripravno za industrijo. Nastajajo novi industrijski centri in če bi imela Rusija kapital, bi se mesta razvijala po ameriški hitrosti. Sibirija je bodočnost ne samo Rusije, ampak tudi Evrope in bo v doglednem času druga Amerika.

Upravništvo »Kmetškega lista«, Ljubljana, ima čekovni račun št. 14.194. Kdor nima naše položnice, jo lahko dobi pri domači pošti za 25 par. Pri naročilu lista napišite na položnico: v korist ček. računa št. 14.194.

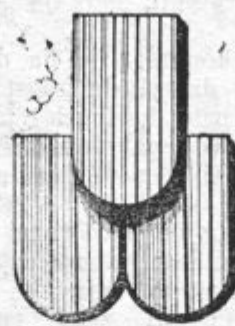
Najboljši in najtrpežnejši
šivalni stroji
in **KOLESA** so
GRITZNER
in **ADLER**
za dom, obrt in industrijo,
v raznih oprelih
Istotam švicarski
pletilni stroji **DUBIED**
Pisalni stroji **URANIA**

Ugodni plačilni pogoji. — Večletna garancija.

Tovarniška zaloga:

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA, blizu Prešernovega
spomenika ob vodl.

OPEKO IN STREŠNIKE

vseh vrst za zida-
vo hiš, iz znanih
karlovskih opekarn

dobavlja franko vsaka postaja
po konkurenčnih cenah,
samo

»**Ekonom**« generalno zastopstvo
za Dravsko banovino
Ljubljana, Kolodvorska ul. 7

Kmetovalci, uporabljajte pri gnojenju vedno

40% KALIJEVO SOL

ker le na ta način se poleg fosfornih in dušičnih gnojil dosežejo večji pridelki prvovrstne kvalitete.

Sedaj spomladi gnojite **na oral**:

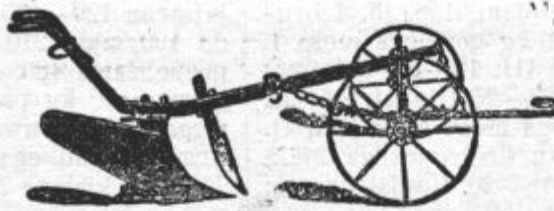
Za žita	50—80 kg	} 40% kalijeve soli
Deteljo, travnik, koruzo	100—120 kg	
Krompir, peso, repo	120—150 kg	
Trto, hmelj in sočivje	150—200 kg	

Agrikulturno kemički ured za kalijevo gnojenje,
Zagreb, Trg burze 3/II. Beograd, Poenkareova 27

Sack'ove pluge in njih dele, kultivatorje, okopalnike, brane itd.

dobavlja hitro
in zelo ugodno
tudi na obroke

Ferdo SMOLA

Sv. Jurij ob juž. žel. (Glavna zaloga Sackovih plugov za Slovenijo.)

Po vseh krajih iščemo

moške in ženske, kjer
imajo svoj poklic in
bivališče. Dnevni za-
služek 250 dinarjev.
Prijaviti se:

»TEHNA«, Ljubljana,
Mestni trg 25/I.
Znamka za odgovor.

Naročajte
»**KMETSKI**
LIST«!

L. MIKUŠ

Ljubljana, Mestni trg 15

Dežniki

Na malo!
Na veliko!

Ustanovljeno
1839

Kovači!

Najboljši trdi in mehki **KOKS**
in **kovaški prem g**

Vam nudi

Družba „ILIRIJA“
Ljubljana, Dunajska c 4

Telefon 282

**Laneno
olje
Firnež
Emajlne in
ostale lake
Ojinate
barve**

in vse v
stroko
spadajo-
če blago
kupite
dobro,
solidno
in po
zmernih
cenah
pri

MEDIĆ-ZANKL
D. Z. O. Z.
Tovarne olja, firneža, laka in barv
LJUBLJANA-MEDVODE

Podružn.: Maribor-Novi-Sad Lastnik: Franjo Medić

Ekonom

osrednja gospodar-
ska zadruga v
Ljubljani

Kolodvorska ulica št. 7.

Ima v zalogi po
najnižjih cenah de-
želne pridelke, naj-
finejšo banaško in
domačo moko, ko-
ruzo, krmila, špee,
blago in ostale v
to stroko spadajo-
če predmete.

ZALOGA vseh
vrst umetnih
gnojil, modre
galice ter najbolj-
šega splitskega in
trboveljskega
portland cementsa.

Gospodarji! Gnojite z APNENIM DUŠIKOM

najtinejšim, najuspešnejšim in učinkovitim dušičnim gnojilom! Kdor gnoji s apnenim dušikom, gnoji istočasno s dušikom in apnom. — Informacije o uporabi in množini, rentabilnosti kakor tudi o nabavnih pogojih, cenah, skladiščih in uspehih apnenega dušika daje

TVORNICA ZA DUŠIK d. d. RUŠE v Rušah pri Mariboru.

Ta tvornica proizvaja istotako mešano umetno gnojilo »NITROFOSKAL - RUSSE«, katere sestoji iz apnenega dušika, superfosfata in kalijeve soli. Kdor s Nitrofoskalom gnoji, gnoji istočasno s dušikom, fosforom, kalijem in apnom ter si prihrani velike stroške trošenju umetnih gnojil.

Kmetski mlin

iščem v
najem z
nekaj
posestva. Najemno placam v denarju ali
pa v žitu. Ivanuš, Sv. Križ pri Kostanje-
vici na K. ki. Dolenjsko.

Zastopnike

za **kolesa** in **šivalne**
stroje sprejmemo v vsakem
kraju pod ugodnimi pogoji

»CENTRA« Ljubljana
Miklošičeva cesta št. 7/III